

Kultur-, idrott- och fritidsförvaltningen
Anne Halén
Epost: anne.halen@vasteras.se

Regeringskansliet, kulturdepartementet

Yttrande över remiss Utvecklade samverkan mellan stat, region och kommun (SOU 2023:58)

Sammanfattning

Västerås stad är positiv till betänkandet av kultursamverkansmodellen och att kommunerna blir tydliga samverkansparter i modellen. Den utveckling av modellen som föreslås i utredningen, att gå från flernivåstyrning till flernivåsamverkan, samt övergången från kulturplaner till kultursamverkansplaner, ser Västerås stad som positivt såväl för kommun som region.

Västerås stad är i egenskap av så kallad ”regional dragare” en viktig del av regionen, den regionala kulturplanen och den regionala utvecklingsstrategin. Den regionala kulturen är en naturlig del av den regionala utvecklingsuppdraget där vi gemensamt, såväl kommuner som region, bidrar positivt i arbetet med att utveckla länet tillsammans med näringsliv och för samhällsutveckling, välfärd och folkhälsa.

En utvecklad samverkan mellan stat, region och kommun är därför värdefull och utökade medel till modellen ger därför bättre förutsättningar för att lyckas med en sådan utveckling.

Det är dock viktigt att värna redan befintliga strukturer när modellen utvecklas och nya kulturområden kommer in samt att den konstnärliga friheten respekteras.

I betänkandet föreslås bland annat

- En ny lag avseende samverkan mellan stat, region och kommun på kulturområdet vilken möjliggör för kommunerna att fördela statsbidrag
- Att statliga medel ska kunna fördelas inom fler och nya konst- och kulturområden än de nu rådande inom modellen
- Fördelningen av statsbidrag ska utgå ifrån respekt för den konstnärliga friheten och därmed också dokumenteras
- De tidsbegränsade utvecklingsbidragen bör finnas kvar men ett statsbidrag till samverkansprojekt mellan kommuner och regioner införs

- Formerna för dialog på regional och lokal nivå bör i ökad utsträckning lämnas till regioner och kommuner att bestämma, den nationella dialogen bör utvecklas genom politiska träffar, vilka även ett urval kommuner bör bjudas in till
- Kultursamhällets fortsatta reformbehov – nämns kan behovet av att se över hur nuvarande stödsystem påverkar möjligheterna för personer med funktionshinder att vara kulturskapare, skolans roll som kulturinstitution, gestaltad livsmiljö

Västerås stads synpunkter och kommentarer

- Genom kultursamverkansplaner blir stat, region och kommun jämlika parter, vilket Västerås stad ser som positivt. Det är fördelaktigt att kultursamverkansplanerna blir mer konkreta och handlingskraftiga och beskriver vad kommunerna vill göra i samverkan med region, civilsamhället och kulturskaparna. Västerås stad anser vidare att den demokratiska processen med politiskt beslutad kultursamverkansplan är viktig. Då Västerås stad ingår redan i en arbetsmodell för flernivåsamverkan mellan region och kommuner i Västmanland inom olika kulturområden, exempelvis regional kulturskolesamverkan, regional bibliotekssamverkan samt resurscentrum för konst och film, tar sig därför denna utveckling som en fortsättning på något redan etablerat
- Att kultursamverkansmodellen öppnas för nya konst och kulturområden är såväl gynnsamt som värdefullt och bidrar till utvecklingen av den kulturella infrastrukturen men de redan, inom modellen, befintliga konst- och kulturområdena behöver värnas. Ytterligare statliga medel bör dock tillsättas för att bibehålla de befintliga strukturerna
- Det bör tydligare framgå av författningsförslaget att statsbidragen bör vara kopplade till professionell kulturverksamhet
- Hur ska den konstnärliga friheten garanteras och dokumenteras? Finns här risk för olika tolkningar av begreppet? Kan förslagsvis skrivningarna i Museilagen samt Bibliotekslagen vara vägledande, att konsten och kulturverksamheten ”ska respektera den konstnärliga friheten och bidra till samhällets utveckling genom att främja kunskap, skapande, kulturupplevelser och fri åsiktsbildning
- Västerås stad är positiv till det samverkansstöd som inrättas för medfinansiering av gemensamma kultursamverkansplaner och att kommunbidragen samlas, dock finns ett behov av finansiering för ett sådant stöd
- Västerås stad ställer sig positiv till utredningens förslag om utvecklade dialogformer, då det redan finns en god relation och regelbunden dialog är

detta till viss del en utveckling av en redan befintlig och fungerande struktur. Det är dock viktigt att de så kallade ”dragande kommunerna” blir en del av den nationella dialogen och de politiska träffarna, utifrån den trepartssamverkan som är grunden i betänkandet

- Det är av vikt att se över hur stödsystemen möjliggör för personer med funktionshinder att vara verksamma som kulturskapare, detta då det direkt härrör till ett av de nationella kulturpolitiska målen ”att alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet” samt utifrån arbetet att bredda och tillgängliggöra kulturen. Ett breddat deltagande handlar om att gå från tillgänglighet till delaktighet; från utbud till efterfrågan som ska leda till ökad jämlikhet vad gäller invånarnas eget skapande och kulturintresse, oavsett förutsättningar
- Gestaltad livsmiljö lämpar sig väl för väl för en flernivåsamverkan så som utredningen föreslår men det är av vikt att gestaltad livsmiljö inte enbart blir en kulturfråga.
- De estetiska ämnena i skolan bör förstärkas, så även skolbibliotekens fortsatta roll och uppdrag. I skolan möter kulturverksamheterna alla barn och unga och skolan är därför en viktig plats för att öka tillgängligheten till kultur. Utöver att ha ett egenvärde i sig kan kulturen bidra till kunskapsinhämtning, kreativt tänkande och stimulera till läsning. Idag sker samverkan såväl inom Västerås stad som med regionen för att stärka tillgången till professionell kultur i skolan.